
AITA JOSE ANTONIO GOIRIA

(1908-1990)

Jainkoak egiña oro eder. Eta Jainkoak egín orreitan, bizitzea bai eder! Banakak ba-díra, orraitíño, zentzuna galduta edo, bíziaren doai bikaiña aintzat artzen ez dabena eta olako griña kaltegarri lorrindu oí dabena. Baita ba-díra, naiña zoríonez gure artean ez ainbeste, bizitzaz asperturik, eriotzearí ordua baiño leen oparia emon nai dautsenak.

Aíta Goiría etzan olakoa. Noznaí erakutsi oí eban Bízi-naia. Azken urteotan izan zituan, bere atsegin jakon motoan ibilliz, eta urteak ez parkatzen, bere ezbear eta íxtripuak, baiña bizi gureak bultz-eragiñik, aurrera joian. Gorputzak ez dau errez "naiko" esaten.

Aita Goiriak maíte eban bizia, maite eban lurra, edertasunez betea; maíte eban bere jaiotz-erria, apaín, sotil, bizia. Zerua eder, baiña Jainkoak euskaldunoi emondako lurra, ezin ohea.; eta ez eutson beroni agur esan naí. Laztan ak itxasoa, ur-gaiñ dizditsuz naiz orroa zorotan; laztan ak lur-barrua, euskal lurra mendi, arkaitz, zugatz, íbai, pízi ta txorí kantarí; laztan ak euskal gizona bere lurrean langille... Ez, ez eban euskal lurra laga naí. Bízi nai, bizi nai!

Goiaren otsa danean, baiña, gure garrasiák, onak izanda be, lei ta biziak, porrot eginda geratzen... Eta gizona bere ezerezean eta emakumea bere aundi-naian, espirítuen erreñura doakígu, ezertxo be esan bage, agurrík ere ez; ezta itxasoz doanak lez esku-kíñuz beíñik beín, azken kíñurik bez. Ezkuta, ta kítu! Or geratzen jatzu dana míñetan.

Aita Txanton, urte luzez Eíbar'en bizi ízana, bertan eta ínguruetan ondo ezaguna, orrelaxe joan zan 1990 ko abenduaren 16'an. Etzan íxtrípuz il, erío maltzurak ixil-ixil aldatua baiño, Gasteiz'ko karmeldar gaixotegian aurkitzen zalarik. Etoiak kíñu ílkorrez dei egifiik, bererekín eroan euskun.

Urrengo egunean, Eibar 'en egín geuntsozan illetak bertoko karmeldar eleíz barri apaíñean; altaran meza emoille, praille apaíz ugarí eta kristau eleiztarrez ondo betea. Arimak, maite díranak, errez alkartzen jatjuz oititz aldian barne opari ixil sotillean. Agur, Txanton!

Bizitza

Zornotza'tik Erletxetara goazala or Kortederra lurralde zabal egokía, Zornotza ta Galdakao mosuka. Emen-

txe munduratu zan Goiría 1908'ko urrillaren 25'an, Gomuzío derítxon auzunean. Berau dogu, bederatzí seme-alabetatík, Goiria-Muniozguna sendian, zaarrena. Gorputzez azi ta sendotuz joiala, arimaz be eskolatu nairik, zortzí urte ebazala, Larrako karmeldar Ikastetxeratu zan, 12 urtekin karmeldar izateko gogoa erakutsiz. Lenengo ikasketak gogoz egín ondoren 1924'ko garillaren 7'an artu eban karmeldar abitua, urrengo urtean garillaren 8'an profesa egiñik.

Ondoren Markíña'n, Gasteiz'en eta Begoña'n íkasle, Asketika, Filosofia ta Teologia ikasten, urte bi. Erregea beera, Errepublikara gora; nastea ugari, etorkizun ílluna; gaztez beterik dagoz komentua. Zer burutu artegatasun orretan? Nagusiak urduri. Gureak, beste ordenetakoak lez, gazte íkasle mordo batzuk Ameríketara, Txile'ra ta Kolonbía'ra bialtzea erabagi eben, an egiteko eukezan eskolak amaitzeko aukera izan egien.

Aíta Txanton'ek Kolonbia'n osotu zítuan be ikaske-teak; Medellín'en mezakotu zan 1938'ko urtarrillaren 29'an. Etzan geldi egon. Nagusiak bertatik Frontino'ra bialdu eban, Uramita erríxoan parrokutza egiñaz urte bitan; gero; íru urte Bogota'n egin ondoren, Medellín'en egotaldi bat Praga'ko Ume Jesus'en eta Teresatxo Deunaren kofradiak indartzen. Gar bizia erakutsi eban beti ango kofradiak eratu eta sustatzen. Azkenez Frontina'ko nagusi ta txauburu izan zan.

Kolonbia'n ainbat urte igaro ondoren, Euskalerríra itzulrík, emengo konbentuetan be, - aspertu bako lana egin izan dau Aíta Goiríak. Bere eriotzararte. Larrea'n egin ebazan urte bi, Begoña'n zazpi eta ia ogei ta amabi Eibar'en. Gaztedia zuzendu eban Begoña'n; "Gaztedia" derítxon dantza-taldea sortu eban; Eíbar'en Karmengo Amaren Kofradia ta Teresatxo Deunaren taldea bere kontura egon ziran. Betí arima-zaintza lanean erríme.

Euskal idazle

Umetatik ekian euskera lantzen beti alegindu izan zan. Eta erbeste zear eta arazo askotan sarturík bízi izan arren, atsegin jakon ídaztea. Erriz errí izlarí porrokatu íbilli ostean, etxeratzen zanean, laster ekarren luma euskeraz zer bait ídazteko. Ortik ainbat aldízkaritan agertzen diran bere lanak.

"Euskal-Esnalea"-an daukazuz aren lenengo saioak. Gero Ameriketara joan aurretik, "Euzkadi" egunero-koan eta "Karmen go Argía"-n datoz Goiria'tarraren lanak; Kolonbia'tik eten barik idazten eban. Il aurreko urteetan, beste gauza askoren artean, bere idatziak zirala-ta, onela esaten eustan: "Nire lanetatik berezienak iru ízan díra "Danetako ítzaldiak, Anaidiak eta euskera. Sei idazti argítaldú dodaz eta beste sei ba-dadaz argítaldú barik, baiña eginda. Iru urtetan itz egin neban "ARRA! TE" irratian. Dana euskeraz, astero ordu erdi".

Liburu oneik argitaratu euskuzan: 1) *Balendin Berriotoaren Bizitza*; 2) *Karmen go Eskapularioa*; 3) *Fatima-ko Ama*; 4) *Goi-bidez* (Gogo-jardunak, Bilbao, 1968), 423 orrialde; 5) *Kristoren Eliza* (Bilbao, 1971), 259 orrialde. Nik itzaurrean: "Ez gara bakarrik bizi, gízarte aundia osotzen dogu. Lurrari erantsirik bizi gara, baiña gízarte barruan. Munduan eta munduagaz. Berez da gízona gízarteko. Ta aske ba da be, gízarte osoaren ona ta askatasuna billatu ta eragin bear ditu". Aita Goiria-ren liburuaren mamiña goratuz niñoa au.

Maíte doguna oparo azaltzen. Gurariz naiz egitez. Aurrera eroaten.

Olerkari

Edegí euskal literatura, eta laster dakuskezu gure idazle gazteen artean itz-neurtuz be lantxo gozoak begiztatzen. "Karmengo Argía"-n datoz Aita Goiria'aren lenengo poesiak; gero Kolonbia'tik bialtzen ditu, eta ez

banaka, naikoa sarri baiño. Bere sorterritik urrun, tau-pada biziz dardaratzen jakon biótza eta zelan edo alan azaskatu egin bear, eta olerkítxoetan errez eta polito datoz olako estrofa arín graziz eiotuak. Ikus "Olerti", "Agur", "Zer", batez be. Bizkaí-erazko aldizkari ia bakarra dan onetan, azkeneraiño jardun eban idazten. Lan labur eta jakingarriak. Itz lauz eta bertsoz.

Ona adibidez, 1984'an, ZER'en, 75 zenbakian argítaraturatutako "Maítasun-egarria" deritxon I2 estrofakotik bí:

"Maítasun ona, garbi-txukuna,
jaungoikozkoa nik daukadana;
Jainkoarentzat bakarrik nai dau
nire biotzak maítasun dana".

Jainko bílla dabíl, mítxeleta argí bílla lez. Bíotzak dirautso ba-dala zer bat, zoragarria, kanpo ta barru daukaguzan gauza guztion egillea. Onen bílla nekatu barik saiatzen. Egoak jaso nai arrano egazcan, laiño ta zeruak baiño gorago. Eta adimenari ta amesari askatasun osoa emonik, bílla doa urdurí.

"Nai-ta ezín dau, gorago iñola,
ezin goratu bere egoak;
Maiteak Berak urratu bear
lotuta dauken kate sendoak".

Ona Aita Goiria, zornotzar zintzo, karmeldar langille, urtearen amaikeran joan jakuna. Ikasbide ízanbekigu bere bízitza.

AITA ONAINDIA

IPUIN-SARIKETA

Epai-maiak egin dau bere batzarra eta EUSKERAZALEAK ALKARTEAREN IPUIN-SARIKETA'ko sariak banatu díra

- 1.º Saria: GOIKOETXEA'tar IÑAKI
- 2n. Saria: ARRINDA'tar ANES
- 3n. Saria: BERGARETXE'tar JON JOSEBA
- 4n. Saria: ALZOLA TA BARAINKA'tar ELIXE

Ipuin sarituak urrengo zenbakietan agertuko díra.

EUSKERAZALEAK